

Sajtó és Tájékoztatás

Az Európai Unió Bírósága
22/10. sz. SAJTÓKÖZLEMÉNY
Luxembourg, 2010. március 4.

A főtanácsnok indítványa a C-31/09. sz. ügyben
Nawras Bolbol kontra Bevándorlási és Állampolgársági Hivatal

Sharpston főtanácsnok szerint a 2004/83 irányelv automatikus menekültkénti elismerést biztosít azon személyek számára, akik – akaratuktól független körülmények következtében – már nem részesülnek az UNHCR-től különböző ENSZ-szerv által nyújtott védelemben vagy támogatásban

Az elismerés a menekültek helyzetére vonatkozó, 1951. évi Genfi Egyezményben előírt kötelezettségeken alapul

Az 1951. évi Genfi Egyezmény¹ meghatározza, kiket és milyen körülmények között kell menekültnek tekinteni, és hogyan kell róluk gondoskodni. Az egyezményt az EU valamennyi tagállama aláírta, kötelezettségeiket európai uniós szinten az elismerési irányelv² rögzíti. Az 1951. évi egyezmény 1A. cikke szerint „menekült” az, aki üldözéstől való megalapozott félelme miatt nem tudja vagy nem kívánja az állampolgársága szerinti ország védelmét igénybe venni; vagy aki állampolgársággal nem rendelkezve és korábbi szokásos tartózkodási helyén kívül tartózkodva nem tud vagy az üldözéstől való félelmében nem akar oda visszatérni.

Az 1951. évi egyezmény 1D. cikke kimondja, hogy ezen egyezmény nem alkalmazható azokra a személyekre, akik nem az Egyesült Nemzetek Menekültügyi Főbiztosától (UNHCR), hanem az Egyesült Nemzetek valamely más szervétől vagy ügynökségétől – így például a United Nations Relief and Works Agency for Palestine Refugees in the Near East³ (az Egyesült Nemzetek közel-keleti palesztin menekülteket segélyező és munkaközvetítő hivatala, UNRWA) nevű szervtől – kapnak védelmet vagy támogatást. Ha azonban ez a védelem vagy támogatás bármely okból anélkül szűnt meg, hogy e személyek helyzetét véglegesen rendezték volna, e személyeket automatikusan megilletik az egyezmény által biztosított előnyök. Az elismerési irányelv 12. cikke (1) bekezdésének a) pontja európai jogi összefüggésbe helyezi az 1D. cikk rendelkezéseit.

A palesztin nemzetiségű, hontalan N. Bolbol 2007-ben házastársával Magyarországra érkezett a Gázai övezetből. Arra hivatkozva kérelmezte menekültként való elismerését a magyar bevándorlási hatóságtól, hogy nem kíván visszatérni a Gázai övezetbe, amely állítása szerint a Fatah és a Hamász közötti konfliktus miatt nem biztonságos.

N. Bolbol nem szerepelt az UNRWA nyilvántartásában, amíg a Gázai övezetben élt, de állítása szerint családi kapcsolat alapján jogosult annak védelmére és támogatására. Arra hivatkozott, hogy őt mint az UNRWA-övezeten kívül tartózkodó palesztin személyt automatikusan el kell ismerni menekültként.

¹ A menekültek helyzetére vonatkozó, 1951. július 28-i Genfi Egyezmény.

² A harmadik országok állampolgárainak, illetve a hontalan személyeknek menekültként vagy a más okból nemzetközi védelemre jogosultként való elismerésének feltételeiről és az e státuszok tartalmára vonatkozó minimumszabályokról szóló, 2004. április 29-i 2004/83/EK tanácsi irányelv (HL L 304., 12. o.; magyar kiadás 19. fejezet, 7. kötet, 96. o.).

³ A United Nations Relief and Works Agency for Palestine Refugees in the Near East (UNRWA) nevű szervet az ENSZ a Libanonban, a Szíriában, a Jordániában, a Ciszjordániában és a Gázai övezetben tartózkodó, lakóhelyük elhagyására kényszerült palesztinok védelme és támogatása végett hozta létre. Az UNRWA szolgáltatásaira főszabály szerint azon, e területeken élő palesztinok jogosultak, akik az 1948. évi konfliktus következményeként mind az otthonukat, mind a megélhetési forrásait elvesztették, és az UNRWA nyilvántartásában szerepelnek. A nyilvántartásba vételre e személyek leszármazói is jogosultak. Az UNRWA nyilvántartásba nem vett személyek bizonyos csoportjainak (így például a menekülttáborok lakóinak) is nyújt segítséget. Jelenleg körülbelül 4,6 millió lakóhelye elhagyására kényszerült palesztin jogosult az UNRWA szolgáltatásaira.

A magyar bevándorlási hatóság N. Bolbol kérelmét azzal az indokkal utasította el, hogy N. Bolbol nem minősül menekültnek az 1951. évi Genfi Egyezmény 1A. cikke alapján, és nem jogosult automatikusan az 1D. cikk szerinti bánásmódra sem.

N. Bolbol e határozatot megtámadta a Fővárosi Bíróság előtt, amely a Bíróságtól azon körülmények magyarázatát kérte, amelyek alapján valaki az 1951. évi Genfi Egyezmény 1D. cikke szerint és az elismerési irányelv 12. cikke (1) bekezdésének a) pontja szerint menekültként elismerhető.

Ma ismertetett indítványában Eleanor Sharpston főtanácsnok kifejti: az UNRWA támogatását csak az UNRWA-övezetben tartózkodó, lakóhelye elhagyására kényszerült palesztin szerezheti meg. Az a lakóhelye elhagyására kényszerült palesztin, aki védelmet vagy támogatást kap az UNRWA-tól, mindaddig ki van zárva az egyezmény személyi hatálya alól, amíg ebben a védelemben vagy támogatásban részesül.

A főtanácsnok hangsúlyozza: **ha valaki az UNRWA védelmére jogosult, ám e lehetőséggel nem él, akkor a Genfi Egyezmény hatálya alatt marad.** Azt a lakóhelye elhagyására kényszerült palesztint, aki nem kap az UNRWA-tól védelmet vagy támogatást, az egyezményben meghatározott szempontok szerint kell értékelni; az ilyen személy azonban nem jogosult automatikus menekültkénti elismerésre.

Sharpston főtanácsnok álláspontja szerint az a lakóhelye elhagyására kényszerült palesztin, aki kapott védelmet vagy támogatást az UNRWA-tól, de már bármely okból nem kaphat ilyen védelmet vagy támogatást, újra az egyezmény személyi hatálya alá kerül. Ha az ilyen személy az akaratától független **külső körülmények miatt** nem kaphat többé védelmet vagy támogatást az UNRWA-tól, akkor automatikusan jogosult a menekült jogállásra. Ha az ilyen személy **a saját cselekménye következtében** nem kaphat többé védelmet vagy támogatást az UNRWA-tól, akkor nem igényelhet automatikus menekült jogállást; azonban jogosult menekült jogállást kérelmezni, mely kérelmet érdemben kell elbírálni.

A főtanácsnok úgy véli, hogy az irányelv vonatkozó rendelkezéseit az egyezményre tekintettel kell értelmezni. Ez azt jelenti, hogy csak az a személy tartozik az irányelv 12. cikke (1) bekezdése a) pontjának hatálya alá, aki ténylegesen igénybe vette az Egyesült Nemzetek valamely, az UNHCR-től eltérő szerve által nyújtott védelmet vagy támogatást. Ha az érintett személy a saját akaratán kívüli okból nem részesül már abban a védelemben vagy támogatásban, amelyet közvetlenül ezek elvesztése előtt élvezett, úgy az irányelv alapján automatikusan jogosult a menekültstátuszra. Aki nem tartozik az irányelv 12. cikke (1) bekezdése a) pontjának hatálya alá, az általános szabályok szerint lehet jogosult menekültstátuszra vagy kiegészítő védelemre.

A védelemben vagy támogatásban való részesülés bizonyításának módjáról szólva a főtanácsnok elutasítja azon álláspontot, miszerint kizárólag az UNRWA általi regisztráció bizonyítása tekinthető elégségesnek. Elismeri, hogy ilyen bizonyíték megdönthetetlen vélelmet állít fel amellet, hogy a kérelmező ténylegesen támogatást kapott, ám megjegyzi, hogy az UNRWA néha regisztráció nélkül is nyújt támogatást. Ezért **a regisztráció nem anyagi jogi, hanem bizonyítási kérdés**, és azokat a gyakorlati nehézségeket, amelyekkel a lakóhelye elhagyására kényszerült és menekült jogállást igénylő személy a jogosultságának bizonyításakor szembe kerülhet, figyelembe kell venni annak értékelésekor, hogy az UNRWA védelme alatt állt-e a lakóhelye elhagyására kényszerült palesztin személy.

EMLÉKEZTETŐ: A főtanácsnok indítványa nem köti a Bíróságot. A főtanácsnok feladata, hogy teljesen pártatlanul és függetlenül eljárva a rábízott ügy jogi megoldására vonatkozó javaslatot terjesszen a Bíróság elé. A Bíróság bírái most kezdik meg a tanácskozást a jelen ügyben. Az ítéletet későbbi időpontban hozzák meg.

EMLÉKEZTETŐ: Az előzetes döntéshozatali eljárás lehetővé teszi a tagállami bíróságok számára, hogy az előttük folyamatban lévő jogvita keretében az uniós jog értelmezésére vagy valamely uniós jogi aktus érvényességére vonatkozó kérdést terjesszenek a Bíróság elé. A Bíróság nem dönti el a tagállami bíróság

előtti jogvitát. A nemzeti bíróság feladata, hogy az ügyet a Bíróság határozata alapján elbírálja. E határozat a tartalmilag hasonló kérdésben eljáró más nemzeti bíróságokat is köti.

A sajtó részére készített nem hivatalos kiadvány, amely nem köti a Bíróságot.

A kihirdetés napján az indítvány [teljes szövege](#) megtalálható a CURIA honlapon

Sajtófelelős: Lehóczki Balázs ☎ (+352) 4303 5499